

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Torat emet

Abraham Josua Heschel

עשוהי מהרבא, לשה

Lemberg, 625 = 1865

סחנפ תשרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9406

והיב הוא אותיות א"ה ב"ה ד"א עם ה" נכלל ב"ו של והיב
 והנה ה" מדות דהוא א"ת והיב דהוא אהבה ויראה בסופה הוא
 צירוף שני שמות ארנ"י נימטריא ס"ה אלק"ים נימטריא פ"ו
 והוא הצירוף של תיבת מוסה שהוא מלשון מוסה ומערה ונס
 וזה מערה עושה דברו ששם ניכר שלימת כחו ואדנותו וכשאר
 מתבונן האיך שנס בסופה ומערה שהוא דין נמצא כח והיות
 אלקות ותוכו בא לידי יראה ואהבה ואז יכול להסוך הצירוף
 הנ"ל ונעשה יהוד של התיבה הנ"ל לפיכך כמשיה אלק"ים נתן
 לי לשון לימודים שכלשון צדיק מוכרע הדבר לכף זכות וא"כ
 ע"י מה שנמצא הרע מכל מקום כשמתבונן האדם בכח הנעלם
 בו מחיות ושלימת אדנותו ואלקותו כעולם אז יוכל לבוא האדם
 לידי דביקות היראה ואהבה ולהסך הכל לרחמים ולשני הצירופי
 אותיות סתיבת צרה לרצה ואז נעשה ע"י הרע כמא לפיכך והכל
 נמתק ונעשה כולו רחמים אמר :

מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל הנה יש בחיות
 יעקב וישראל דר"ל דלפעמים אדם עושה עובדא ואינו
 מוצא שם אלקות וז"ל בסוף המעש' והו בחי' הוי"ו עק"ב ר"ל
 דהחכמה של אלקות המרומו בוי"ו בא בעקב רכסוף אכל כשאר'
 הולך בדביקות הישר ותיכף בתחלת העובדא בשביל כבוד שמו
 ית' סגניש חיות אלקות אז הוא סגינה בשם ישראל ר"ל ישיר
 א"ל שהוא סרסו על דביק' הישר זה הדביקות צריך להיות
 בתמידות רק דלפעמים דרך עראי ר"ל בחי' יעקב להשיג ע"י
 עכ"ם בסוף חכמתו ית' וז"ש מה טובו אהליך יעקב במדרגת
 יעקב הוא אצלך רק בכח' אוהל דאוהל הוא עראי וז"ש הכתי'
 מה טוב ומה נעים הדבר כשהדביקות המכונה בשם יעקב הוא
 אצלך בכח' אודל רק לפעמי' אבל משכנותיך ישראל שהדביקות
 המכונה בשם ישראל יהיה בכח' משכן שיהא בתמידות דרך
 קבע וק"ל :

שמעתי מאדמיך הרב הקדוש דיש בעשית המצוה כמה בחי'
 דלא זו בלבד דחשוב לפניו ית' המצוה גופא רק הבני'
 המצוה והסיבה שאדם מחשב איזה עילה וסיבה ימצא שיגלגל
 מזה עשיית המצוה זה נ"כ יחשב כעושה מצוה דהמצוה צריך
 להיות בכסירת הנפש גדול רק א"א לבוא תמיד ב"ו הכני' לעשי'
 איזה מצוה בתמידות וז"ל לפרקים אבל לפי דרך המצוה צריך
 להיות כהדרגה הנהגה וסיבה לעשות המצוה והחי' בחי' אופני
 הקדש שהאופן הוא לגלגל אשר עליו יסובב הכלי וזהו ההכנה
 שאדם מסבב שע"י יצא המצוה מכה אל הפועל ומהסיבה בא
 לידי קירוב עשיית המצוה בחיות ודביקות והו חיות הקדש ואח"כ
 כשעושי' אות' בתהלהבות ובכסירת הנפש זהו בחי' שריסי' קדש
 וכאמת גם להסיבה צריך להיות סיבה קודמת חכ"א את הסיבה
 של מצוה זה בחי' אופן בתוך האופן ונחשב הכל כעושי' מצוה
 כיון נעשה כמא למצוה שע"י הכנה וסיבה וישראל חיות המצוה
 וזה כי רוח בחי' האופנים שנס באופנים יש רוח החיות של
 של המצוה והבן :

פרשת פנחס

בפסוק ויאמר משה יפקוד ה' אלוהי הרוחות לכל בשר איש
 על העד' אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניהם
 כמדרש תנחומא ילמדנו רבינו הרוא' בריות משונות כיצד מברך
 כך שנו רבותינו הרואה בריות משונות אומר ברוך משנה
 הבריות אבל א"א ראה אוכלסי' הרבה אומר ברוך חכם הרו"ם
 לפי שאין דעתן שוה והוא תמוה ונרא' דהנה עיקר חיות הצדיק
 הוא כשרואה שנמשך לזרע ישראל כל מיני חסדים טובי' וכשהם
 שלימים בכל מיני שלימות הן בעבודת השם והן בצרכי עוה"ו
 שלא יחסר להם שום דבר וזהו חיות הצדיק ותמיד הוא משתוקק
 ונוסף ע"ז אבל ח"ו בשעה נעדרים משובות האלו אז לא יערב

לצדיק נפשו והנה הצדיק עושה בשביל זרע ישראל שני דברים
 אחד שאף שהוא תמיד רבך בשכרו בנועם עליון לתקן שרשו
 והוא דר בשכרו ובדבקתו במקום עליון לחיות בנועם ד' ולבקר
 בהיכלו אעפ"כ עבור אהבת ישראל הוא מוריד א"ע לפעמים
 מדביקות זו ומשגיח על צרכי זרע ישראל בעינא פקחא להשלי'
 חסידים ולהמשיך להם כל מיני השפעות טובות ונוסף עוד על
 זה מה שהצדיק עושה משום דיש שני מיני הנהגות כאשר
 הארכנו לעיל בזה כפי חוקת כפי' דיש הנהגה אשר העולמות
 מתנהגים ע"י כפי' זכות הבנין אשר מטיבים לפיכך ולירשים
 ולהעניש לעוברי רצונו ולמונע מהם השפעתו ויש הנהגה אחרת
 אשר הוא למערה מן העולמות אשר העולמות מתנהגים לפעמים
 ע"י הנהגה עליונה הבא מכה עצמותו הפשוט של הא"ם אשר
 משורש הנהגה זו נמשך שפע לכל העולמות והגבאים בלי שום
 סדר וגבול והנה הצדיק עבור אהבת ישראל יוצא מנדר העולמות
 לחוץ מהם ומדבק את עצמותו אל הנהגה עליונה ומשך קאת
 השפעת הנהגה הנ"ל לתוך העולמות להיות העולמות מתנהגים
 ע"י הנהגה הפשוטה הבא מעצמותו ית' ומשם ממשיך הצדיק שפע
 בני חיו ומוזני וכל מיני השפעות טובות לזרע ישראל. והו
 שביקש משה רבינו ע"ה מאת הש"י שיפקוד איש כזה על זרע
 ישראל שיהיה על בחינה הנ"ל אשר יצא לפניהם שיהיה יכול
 לצאת חוץ מנדר העולמות ולהביא השפעת הנהג' זו אל העולמות
 להמשיך משם לכני' כל מיני שפע וברכה והו שאמר המדרש
 הרואה בריות משונות כיצד מברך ר"ל דהצדיק מוסר נפשו
 עבור זרע ישראל ומטיח א"ע לצאת חוץ ולבוא ולהמשיך להם
 שפע ומזון וסודנים וכל טוב אבל כשהצדיק רואה שיש בריו' משונות
 בעול' כל' שנמצאו רשע' כע' ולמאי' ש' בליעל אשר נמשלו ככהמ'
 וחיות רעות והם מצערים להצדיקים אף שהצדיקים נתנון להם
 שפע וחיות ע"ז אפי' כך שנו רבותינו אומר ברוך משגי' הכריות
 כלום' דהצדיק אף שרואה אלו בריות רעות עבור זה אינו מניח
 דביקותו ובטח'ו בהשם ואהבת ישראל הכללי אפי' הם דבוקי'
 בהצדיקים והוא ממשיך לזרע ישראל כל מיני חסדים טובים
 והמשכת השפע ומשים במחוגו כשמו ית' שבדואי לא יעווב ה'
 את חסידיו ועשה נ' קמה בשונאיו. ומשנה את דעתם לשוב
 וצדיק נתן היראה לשעבר כאלו כבר נשתנו אף שעדיין עומרים
 במדרס ס"ם אומ' הצדיק שבה על כפתון להגם שיהיה במהרה
 וכ"ם שליחה הקדוש על מדרש עתידין ישראל לום' שיר' אלי
 הגם העתיד לבוא כו' שמתם נודל כמחונ' שיהיה לצדיקי' אח"כ
 ואז יהיה אצלם העבר והעתיד שוין וכאלו כבר נשתנו ואומ'
 צדיק על זה השבה ושיר ברוך משנה הבריות שבדואי הש"י
 ישנה ויהפך את דעתם ויפדע את עצמם ויקלקל את מחשבתם
 אבל אם רואה אוכלסי' הרבה של בני אדם ר"ל הרואה זרע
 ישראל הכשרים אפי' מאססים א"ע לעבוד את הש"י וידבקו
 בצדיקים ע"ז ראוי ליתן שבה ברוך חכם הרו"ם שאף שכ"א יש
 לו שכל אפי' וע וכד את השם בבחינה אחרת מ"ם הכל אחד כא
 מסקור אחד ועליהם תבוא ברכת טוב אמר סלה :

בפסוק ותקרבנה בנות צלפחד כו' אפשר רומ' ע"ד רמז כפי'
 מ"ש בתיקונים ע"פ כוס ישועות אשא חמש אצבעו'
 דסחרין לכו"ס סרמזים לה' ישועות עילאין דנפקין מנו עלמ' עלאה
 עולם החיות ר"ל שבע כלילן מנוזין שערי' בינה שכר אחד כלול
 מעשר קדושות והן הן אותיו' מנצט"ך כפולו' ופשוטו' וזה פי'
 הכתוב ותקרבנה בנות צלפחד שהיו מקריבין עצמות' לשרשם
 עליון לה' ישועו' הנ"ל הקרוין בדשון בנות דסחרין לשכינתא
 מחמת שהם מקבלין שפע מסקי' עליון ונקי' בנות של צליף' חיד
 אילן הד' דכית המן פירוד כסוד תרין רעין דלא מתרשין או
 ציר' סח"ד כ"ה אותיות מנצט"ך כפוסים רמזים לנבור' קדושים
 שממילין פחד על שונאי ישראל שלא יתקרבו אל קדוש' עליונה
 בן חסיד' לשון כאר חסרוה שרים הכל שורש אחד בן גלע"ד
 ע"ד

שם עדין
 הפלע שלא
 של הפלע
 ולשנות
 ה"י הדבי
 לכך כעם
 לכם מי
 התהתון
 ה' ולמדת
 שנות הפנע
 לכלל מעת
 שהו פעמים
 ה חכה את
 האחריות
 רבים וזה
 להקדיש
 ע"י הדיבור
 אל אמת
 של תיבה
 שנות הפנע
 היו רואים
 ע"י ה' ואז
 קדש אדם
 הדרורי' לתו'
 אם ישמ'י
 מת משא"כ
 המסאש'
 זכה לזה
 אדם אשר
 לשנה' שבע
 ששמי'ם
 כפי מי'י
 תו' לשיש'

ע"ד שיעקב קרא לו ג"ל ע"ד הוא ג"כ עולם החירות מיתוק הדינים שם של ע"ד בחילוף של שם אלקים :

או יאמר בן נלעד ע"ד זה ש"ע ודל"ת רבתי הרמזים בספוק שמע הם אותיות ע"ד מהמת שאנחנו עם כ"י מ"חדים שמו ית' לעילא ותתא אנו מעידים על יהודו של עולם ית"ש ונתגלה לנו שם א"ח בכח"י דבר שה א א"ה זה בן נלעד שנתגלה לנו שם א"ח ע"ד רבתי בן מנשה לש"ן נשני את כל עמלי מהמת שזה העולם כולו טיב דלית ביה רע כלל נשכחו ימי הרעים העוברים בהתגלותו של עולם החירות וא"ה שמות בנותיו ד' ישועות הנ"ל כ"א יש לה שם מיוחד בפ"ע מהמת פעולתה

הטוב שם ראשון מחל"ה לשון מח"ל לה' חסן מסור הסליחה או לשון מחול לצדיקים לע"ל שנית עם הצירוף שניהם רמזו מחלה נוע"ה פ"י שנע ואזיל כל מחלה מישראל מהמת מיתוק הדינים חל"ה לשון חנ"ה שמחה וחדוה חסן דלית חסן עציבו כ"ל רביעית מלכה התגלות מלכותא קדישא ותרצה הוא רמז שכנ"י היא מרוצה לעשות כחפצם וכרצונם אחר התגלות אור העליון מעלמא החירות . ונעשה מצרה רצ"ה מיתוק הדיני' וזהו ותרצה וזה פ"י הפסוק ותעמודנה ה' ישועות לפני משה בח"י דעת לפני אל"עזר הכהן גדול העליון ולפני כל ב"י תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו אב הוא לשון רצון כמו ולא אבו כלומ' רצינונו שיהיה לנו אחוזה בכח"י א"ה דבר זה בתוך אחי אבינו ויקרב משה את משפטן נז"ן רבתי עולם החירות נז"ן שערי בינה לפני ה' דייקא ויאמר ה' אל משה כן בנות צלפחד דוברו' פ"י כן הוא שבע"ן עטרין עילאין בנימטריא כן . נתן נתן להם נחלה נח"ה' בתוך אחי אביהם כלומר כרצונם שיהא להם ה' ישועות הנ"ל בכח"י א"ה דבר משפיע לכנ"י . או יאמר בן חפר שהוא בנימטריא רפ"ח שהם ד' פעמים ע"ב ידוע ששם ע"ב הוא עולם המחשבה ובכל עולם ועולם מ' עולמות אבי"ע הוא ג"כ שם ע"ב עם הכולל ובעולם היצירה שם מ"ה עם הו"ה ששופ' ג"כ שם ע"ב ובעולם העשיה רבוע שם הו"ה ג"כ ע"ב והנה חמש ישועות הנ"ל סיבכין לכנ"י כחמש על"ן תקיפין דסוכבין לשישנה לשומרה מכל זיגין בישין דלא יתקרבון לה ורצונם למשוך לכנ"י שפע ברכה מעולם המחשבה מכל הדי' עולמות אבי"ע כך הוא כוונת ה"ה ישועות הנ"ל בהתקרבם לפני משה סוד דעת עליון כמאמר הכתוב ותקרבנה בנות צלפחד לפני משה כנ"י ולכן בכח"נה זו נקרא ג"כ בן חפר שהוא בנימ' ד' פעמים ע"ב והבן :

פרשת מטות

בפסוק ומקנה רב היה לבני ראובן ויאמר משה בנו לכם ערים למפסם ונדרות לצאנכם והיוצא מפיכם תעשו כמדרש הה"ד לב חכם לימיני כו' דמשה הפך הדבר והקדים הפ"ה הצאן וכדי להבינך למה הם הקדימו הצאן למפס ומשה הפך הדבר : ועוד האי דאמר להם והיוצא מפיכם תעשו מיותר דכבר התנה עמהם כתנאי כפול אך שורש הדבר הוא דוראי צירוף טעם על בני נד ובני ראובן דהיו צדיקים נמורים מפני מה סאסו בארץ חמה והתאוו לישול חלק נחלתם דוקא בחוץ לארץ דודאי היה כוונתם לשם שמים ולא בשביל איזה הגאה נשמית אך דרשוש הדבר היא דהנה ידוע דכ"י בעש"ט הקדוש המיבא בפס"ים דרכושו של אדם כמו בהמותיו ועבריו דזה הוא וראי חלקי נשמתו המתנוצצים מנפשו ורוחו אשר הניצוצים שלו כא"ס ומתפשטים לדברים וחלקים אחרים והנה הם מורמנם לאדם להיו' משמשיו והונו ורכושו וכוא וראה מאבותינו הקדושים אשר תמיד היה עסקיהם לברר ניצוצי' שדהם והיו רועי צאן תמיד מהמת שיערו שהם מחלק נשמתם ושרשם אש' נתפשט כמקני שלהם ולכן היו מנהיגים את הצאן למרעה טוב למקום אש' הבינו ברוח קדשם שהוא ראוי לברר הניצוצות קדושות והם במקנה בע"ה כשאדם

ו"ש ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני נד שהיה חלקי נשמתם ורוחם ונפשם נתפשטו היבה בתוך המקנה והבינו שבעבר הדין שם יש מקום טוב למרעה הצאן אשר שם בנאות דשא ויכלו לדעית את צאנם ולברר כל הטוב מהם וזה ה"י יקר מאוד בעינינו לכך תפסו בפייהם והקדימו תחלה נדרות צאן נבנה לצאננו וכונתם ה' לשם שמים אבל משה רבינו הבין הדבר ואמ' להם כך עשו בנו לכם ערים למפסם ונתן להם עצה לתקן חלקי נשמתם באופן אח' והקדים הפ"ה שהן צריכין שמירה יותר כשתם בקטנותם וא"ן בהם שכל להיות עישים טוב והתיקו להמורה בני קטנים היא כך כשאדם עושה מעשיו בקדושה וכמחשבת ובטהרת הלב אזי האדם כורא מלאך הקדוש וזה עולה ויושב בשמים להמליץ עבור האדם כי הוא נותלו כח חיות ושפע ומלאך נקרא עיריז ע"ד עיריז קדישין ולכן נקרא עיר' מלשון התעוררות שמעורר את האדם לעבודתו ית"ש ומועיל להאדם שהוא נותן חיות להפ"ה ובנים הקטנים שאין בהם שכל והמלאך מעורר אותם לעבודת שמו וזה צריך עובדא ובנין וזה שאמר בנו לכם ערים למפסם ר"ל שתראו בכל העובדות לעשות מלאך הקדוש ויהיה תיקון להפ"ה הוא עיקר אבל לצאן צריך בנקיטת עובד' צריך להיות עובד' נדר שלא יתפזרו ולא יתפשטו ודי להסב שמירה נדר אבל הפ"ה הוא העיקר שהם חלקי נר"ן היותר חשובין הצריך שמירה מעל"ה ובנין שלם אבל לצאן יש תיקון קל דזה באה מהכל של אדם מכל נשימה ונשימה היוצא מהכל פ"ו של אדם אם יוצא מ"ה שלא בקדושה ח"ו אזי נתפשט זה הכה בחלקי היצונים וזה צריך תיקון בשמירת הכל פ"ו של אדם לתקנו שלא יצא לריק וזוה נעשה נדר לצאן . וי"ש והיוצא מפיכם תעשו ור"ל כל ההבל היוצא מפיכם תעשו ר"ל תתקני שלא תפגמו שוב בהבל פ"ו רק הכל יהיה דבוק בקדושה בהבל עליון וי"ש על חכם לימינו ר"ל שמשנה הסתכל ע"י ימין של הדבר דהוא הפ"ה הניצוצות קדושות אשר מתפשטים שורש ועיקר של חלקי נר"ן לכך אמר להם בני לכם ערים למפסם . אבל הם כיוונו לחלקי ניצוצות שלהם המתפשט בצאן אשר היו רוצים לתעורר אותם במרעה טוב שלא יתפזרו לכך הסכים השם עמהם ונתן

בפסוק שא את ראש המלקוח והרמותם מכם ומן צאנא מלחמה תקח א' מחמש מאות זכ"י הא דלא מצינו בשום מקום תרומה כזה רק כאן יש לומר משים דהלא ה"י רק מן אנשי מלחמה אשר הם מן הצבאות לנקום נקמת אלקי הצבאות וצבאות בנימ' תצ"ט לכך לקחו מן תיק אח' ונשאר להם כמנין צבאות וגם שלא נפקד מהם איש שהיו נאוו' בשרשן בעין הח"י אשר הוא מהלך ת"ק שנה : **שמעתי** על מאמר חז"ל מאי ליראי השם ולחושבי שם מלמד שאם אדם חושב לעשות איזהו מנות ונאנס ורא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה . והנה זה לשון מעריה עליו הכתוב אינו מוכן דהוי מני לומר ה"י זה כאלו עשאה אך דלכאורה אין צריך קרא ע"ז דבוראי הו"ה מחייב כך דמי שהוא חושב בדעתו וחושק וכוספ לעשות מנות ורצון הש"ת וליהן תענוג ונחת רוח ליוצרו אך שבא אזה סיבה ונאנס אשר מנעו מלהביא זה הדבר מכה אל הפועל ודא בשביל זה לא הפסידו שכרו ויהשב כמעשה וע"ז לא צריך קרא אך דחכ"ל כיוונו לדבר אחר דכבר נודע דקוב"ה ברא עולמית לאין מספר נבוא מעל נבוא וכל עולם משונה מוחבתי בכח"נה אחרת כמו דנודע דיש עולם הכחשבה והציוור עולם הריבוי ועולם המעשה והנה בודאי האדם ע"י מעשיו הטובים אשר עושה בכונה ובמחשבה ובטהרת הלב הוא מאיר ומשפ"ח חיות לכל העולמות במחשבה הוא מאיר ומביא התרוממות לעולם המחשבה ובדיבור הוא מאיר לעולם הדיבור ובעובד' מאיר לעולם המעשה ומיחד הכל בכ"ה הא"ס ונעשה יהוד וקשר גדול א' כשאדם